

Микола Салабай

студент гр.ФФМ-21,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Олена Петрушка

ОСУЧАСНЕННЯ ПЕНСІЙНИХ ВИПЛАТ ТА ВНЕСКІВ У КОНТЕКСТІ ПОСИЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ГРОМАДЯН

У сучасних умовах важливою складовою фінансової безпеки вітчизняних домогосподарств продовжує залишатися своєчасність і повнота надходження різноманітних соціальних трансфертів, «які домогосподарства одержують у грошовій формі для забезпечення потреб, що виникли у зв'язку з певними подіями або обставинами (наприклад хворобою, безробіттям, виходом на пенсію, житловими умовами, здобуттям освіти або сімейними обставинами)» [1, с. 126]. З-поміж таких трансфертів лівова частка належить пенсійним виплатам, що здійснюються солідарною пенсійною системою за рахунок коштів Пенсійного фонду України.

Загалом солідарна пенсійна система України передбачає такі види пенсійних виплат: пенсія за віком, пенсія по інвалідності (у тому числі і внаслідок каліцтва, не пов'язаного із роботою, та інвалідності з дитинства); пенсія у зв'язку із втратою годувальника. Однак у контексті фінансової безпеки домогосподарств варто акцентувати на відмінності понять «пенсійні виплати» і «пенсійні системи». Скажімо, якщо особа має право на отримання пенсії із різних рівнів пенсійної системи (солідарний, накопичувальний та недержавний), то слід пам'ятати, що пенсійна виплата, згідно чинного законодавства, може бути лише одна. Причому особа вибирає її самостійно, виходячи із розміру такої виплати (до прикладу, пенсія по інвалідності для конкретної особи може бути більшою за пенсію за віком). Однак, якщо особа підписала угоду із недержавним пенсійним фондом, проте для неї вигіднішою є державна пенсія, що виплачується кожного місяця за рахунок коштів Пенсійного фонду України, то пенсіонер, наприклад, може щомісяця отримувати призначену йому державну пенсію, а недержавну пенсію отримати усією сумою одноразово (або ж отримувати її також щомісячно, паралельно із державною, позаяк, згідно законодавства, недержавні пенсійні виплати можуть виплачуватися разом із державними пенсіями). Тобто, майбутній пенсіонер самостійно приймає рішення про отримання своїх пенсійних виплат, виходячи безпосередньо із особистих фінансових інтересів.

Допомогти майбутнім пенсіонерам зорієнтуватися у розмірі майбутньої пенсії покликаний пенсійний калькулятор (рис. 1), яким можна скористатися онлайн на сайті Пенсійного фонду України.

У контексті посилення фінансової безпеки громадян важливо також наголосити і на такій новації Пенсійного фонду України, як добровільна участь українців у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яка вступила в дію після прийняття Верховною Радою України «Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення механізму участі у

загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні» від 04.11.2022 року № 2734-IX [4].

Рис. 1. Алгоритм дії пенсійного калькулятора від ПФУ [3]

Добровільна участь громадян у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування реалізується за допомогою добровільних і благодійних внесків окремих громадян чи компаній (рис. 2).

Причому добровільні і благодійні внески можуть бути як персоніфікованими (наприклад, перерахування коштів на рахунок конкретного пенсіонера), так і знеособленими (перерахування коштів до солідарної пенсійної системи для подальших виплат пенсіонерам України). Важливою перевагою законодавчої ініціативи є й те, що при бажанні громадянин має можливість самостійно визначати розмір, періодичність і строки сплати свого добровільного страхового внеску, укладаючи договір в електронній формі через портал «Дія», тобто «докупити» собі страховий стаж за умови, що його не достатньо для виходу на пенсію за солідарною пенсійною системою.

На нашу думку, такі новації допоможуть не лише зменшити фінансове навантаження на солідарну систему, але й для окремих пенсіонерів можуть стати хорошим доповненням до уже призначеної державної пенсії (звісно ж, якщо такі внески будуть персоніфікованими).

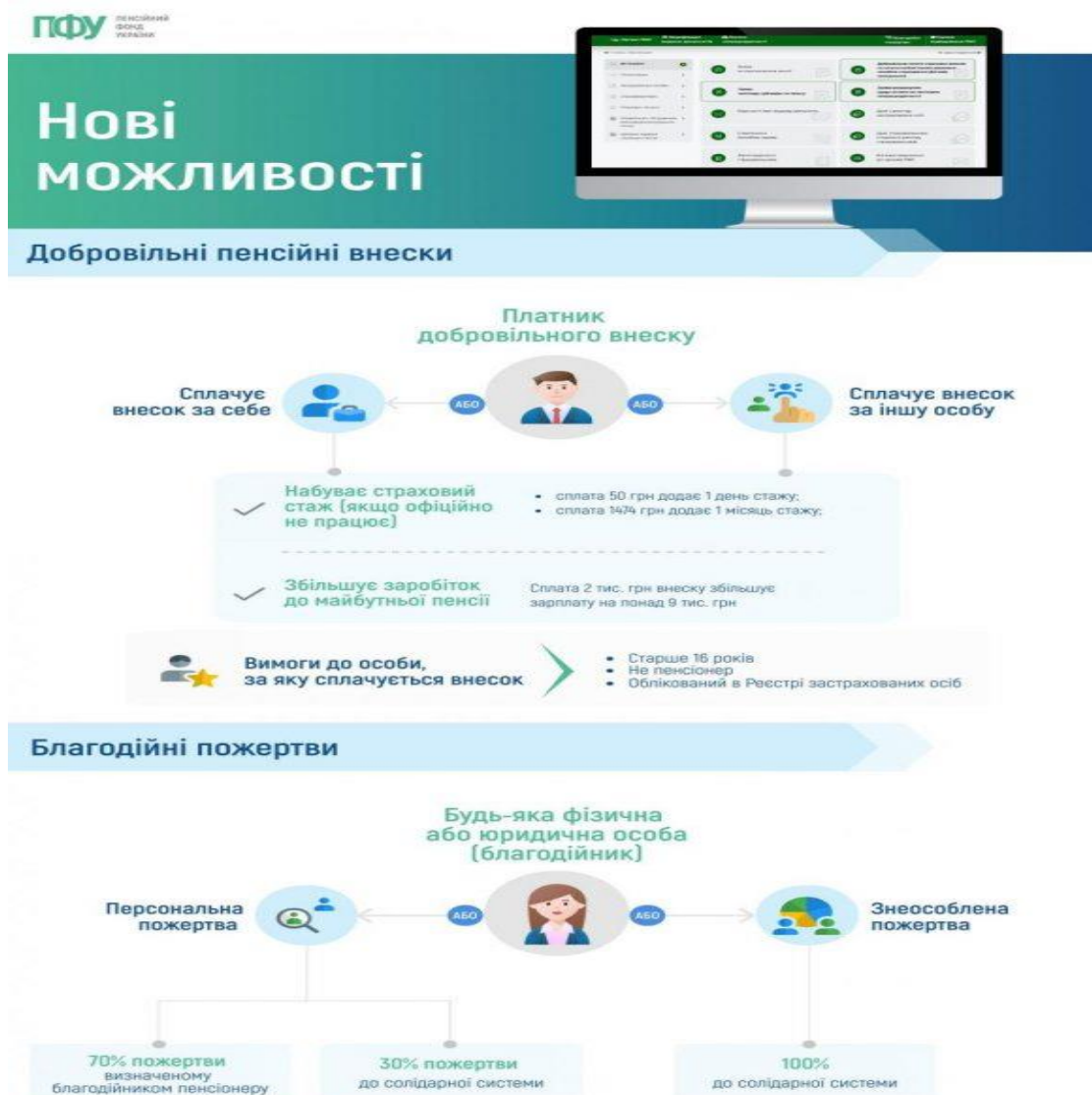

Рис. 2. Технологія сплати добровільних пенсійних внесків і благодійних пожертв в Україні [2]

Проте, позитивно оцінюючи сучасні новації у пенсійному забезпеченні громадян, змушені констатувати, що на сьогодні, на жаль, не існує чіткої відповіді на запитання про те, куди інвестуватимуться залучені таким чином кошти у майбутньому, щоб українці мали можливість не лише вберегти їх від знецінення, але й у перспективі примножити. Тож саме цей аспект підвищення фінансової безпеки вітчизняних домогосподарств доцільно покласти в основу подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Кізима Т. О. Бюджет домогосподарства: теоретичні основи та прагматизм формування в сучасних умовах. *Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ*: збірник наукових праць / гол. ред. П. П. Мазурок. Кривий Ріг, 2008. № 3 (15). С. 123–129.

2. Нові можливості для громадян. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2157971-novi-mozhlyvosti-dlya-gromadyan-2/>
3. Пенсійний калькулятор: корисний сервіс для підрахунку майбутньої пенсії. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2158671-pensijnyj-kalkulyator-korysnyj-servis-dlya-pidrahunku-majbutnoyi-pensiyi-2/>
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення механізму участі у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні: Закон України від 04.11.2022 р. № 2734-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2734-IX#Text>